

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7CoP/76/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5713214910
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5713214910.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Žilina, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Martine, dieťa rodičov - matky: S. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., J. X/XX a otca: MVDr. C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., J. V. XXXX/XX, právne zastúpený JUDr. Jankou Chorvátovou, advokátkou so sídlom X., A. J. XX, o návrhu otca na zmenu úpravy práv a povinností rodičov voči maloletému dieťaťu, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Martin, č. k. 21P/191/2013-166 zo dňa 29. júla 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh otca na zmenu úpravy práv a povinností vo vzťahu k maloletému S. zamietol. O trovách konania a trovách štátu si vyhradil, že bude rozhodnuté osobitne. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že maloletý S. bol do osobnej starostlivosti matky zverený na základe rozhodnutia súdu v roku 2004. Predmetné rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu Žilina dňa 31.01.2006. V roku 2007 otec požiadal o zmenu úpravy práv a povinností a žiadal maloletého S. zveriť do jeho osobnej starostlivosti, ktorý návrh bol zamietnutý. Maloletý S. je v osobnej starostlivosti matky už od narodenia a neboli zistené žiadne nedostatky pri zabezpečovaní starostlivosti o neho. Nebola zistená podstatná zmena pomerov na strane rodičov maloletého, ktorá by odôvodnila zmenu osobnej starostlivosti o maloletého a ktorá by vyvážila dôležitý faktor prispievajúci k riadnej výchove maloletého, a to stabilitu výchovného prostredia. Bolo preukázané, že každý z rodičov viac menej pôsobí vo vzťahu k maloletému programujúcim a manipulujúcim spôsobom. Na výchovu maloletého mimoriadne negatívne pôsobia nedostatky vzájomnej komunikácie medzi rodičmi. Obojstranné nezhody rodičov a ich neschopnosť komunikovať majú podľa záverov znaleckého dokazovania na dieťa negatívny vplyv a predstavujú zlý vzor správania rodičov a aktuálne v maloletom vyvolávajú citový zmätok. Mnohé spory, ktoré rodičia vedú už 10 rokov nič nevyriešili, a preto rovnako ako súdny znalec aj zástupca kolízneho opatrovníka odporučil rodičom, aby vyhľadali odbornú psychologickú pomoc v záujme zlepšenia ich komunikácie, čo by bolo v záujme maloletého. Pri svojom rozhodovaní vychádzal zo záverov znaleckého posudku znalca PhDr. Miloša Šlepeckého, PhD..

V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie otec maloletého. Namietal, že rozhodnutie okresného súdu je v príkrom rozpore s najlepšimi záujmami maloletého dieťaťa. Súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym a predovšetkým tendenčne a diskriminačne k neúplným skutkovým zisteniam, a teda nedostatočne zistil skutkový stav. Celé konanie viedol tendenčne a účelovo v záujme matky. Rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podaniu jeho návrhu predchádzalo ťažké leto 2013, počas ktorého bol maloletý málo so svojím otcom pre správanie matky.

Pre smútok syna i jeho sťažnosti na hádky v domácnosti u mamy a v záujme maloletého syna vyhľadal odbornú pomoc psychologičky Mgr. K. J.. Pre náročné minulo-ročné leto u maloletého, ktorý bol bez osobného kontaktu s otcom bol podľa jeho názoru syn plačlivý pri vyšetrení Mgr. K.. A práve naopak pre zmenu správania zo strany matky, ktorá umožňovala za ostatné obdobie vedenia súdneho konania stretávanie otca s maloletým a bez osobných invektív na adresu otca, maloletý bol pri vyšetrení znalcom Šlepeckým v pohode, neplačlivý. Súd sa nezákonne vysporiadal v rámci hodnotenia dôkazov vo vzájomných súvislostiach s výsledkami vyšetrenia Mgr. K.. Práve naopak na podklade záveru znalca, ktorý sa zamerával na osobnosti otca a matky a ich vzájomné fungovanie, rozhodol súd o nepotrebe zmeny v osobnej starostlivosti maloletého. Výsledky vyšetrenia Mgr. K. sú rovnocenným listinným dôkazom aj keď toto vyšetrenie bolo vykonávané na objednávku otca, nakoľko v zázname znalkyňa uviedla, že vyšetrovala maloletého bez prítomnosti otca. Napokon i sám znalec uviedol, že maloletý je vzhľadom na jeho vekovú normu nadpriemerný, je spoločensky nadpriemerne otvorený, zdielny, s pomerne stabilným emočným prežívaním, ma najintenzívnejší vzťah s otcom, pričom dochádza aj k pozitívnej interakcii s matkou, ale v menšej miere. Súd mal mať predovšetkým na zreteli záujem maloletého dieťaťa a prihliadnuť na zmenu pomerov, keď otec ako rovnocenný rodič jasne prejavil záujem vykonávať rodičovské práva a povinnosti, maloletý jasne prejavil vôľu žiť u otca, bývať s ním, otec má k dispozícii aj bytové podmienky, kde má syn vlastnú izbu a teda nie je nútený zdieľať malý byt s bývalým manželom svojej matky. Maloletý v prostredí matky má svoje záujmy, koničky, ale aj keď žijú pod jednou strechou, žijú navzájom všetci izolovane (matka napríklad v saune a maloletý pri počítači), na rozdiel pobytu u otca, kedy maloletý s otcom spolu varia, hrajú sa hry, športujú spolu. Súd zo znaleckého posudku si za podstatné osvojil tvrdenie o v budúcnosti možnom narušení prirodzeného procesu oddeľovania maloletého syna od svojho otca pre prípad, keby bol zverený do jeho osobnej starostlivosti. Uvedené nie je zrejmé, ako k takémuto záveru znalec dospel. Súd tendenčne poukazuje na množstvo iných súdnych konaní vedených okresným súdom kriticky na adresu otca, čo však nie je pravdou, pretože právo na súdnu ochranu a právo domáhať sa ochrany svojich práv na súde je garantované každému Ústavou SR. Predovšetkým predchádzajúce a právoplatne skončené súdne konania viac iniciovala matka. Nemožno opomenúť porušenie zákona a v ničím nepodloženom konštatovaní súdu o zvýšenom úzkostnom postoji otca ohľadne svojho zdravotného stavu a zdravotného stavu syna a hlavne konštatovaniu, že otec má snahu pod zámienkou S. zdravia a rozvoja ho ovplyvňovať a určovať mu život, čo môže v budúcnosti brániť jeho prirodzenej separácii od rodičov. K uvedenému však nevykonal žiadne dokazovanie. Súd rozhodol v rozpore s čo najpriaznivejšími záujmami maloletého dieťaťa v kontexte vyhodnotenia existencie čo najpriaznivejších podmienok pre naplnenie cieľov výchovy dieťaťa a cieľov v osobnej starostlivosti oň, pretože súd nezákonne vyhodnotil záujmy čo najlepšieho fyzického zdravia maloletého, záujmy jeho psychického zdravia a ďalšieho duševného vývoja, záujem na inom všestrannom rozvoji osobnosti maloletého, morálnom, etickom, vzdelanostnom. Žiadal, aby odvolací súd doplnil dokazovanie výsluchom maloletého, ktorý vzhľadom na svoju rozumovú a vôľovú vyspelosť a svoj vek vie a má aj právo slobodne vysloviť svoj názor. Maloletý je aktívny účastník tohto celého konania, ktorý chcel bývať s otcom a zároveň chce sa stretávať aj s matkou. Výpovednú hodnotu má aj názor maloletého vyslovený pred znalcom, ktorý nebol vzatý pri rozhodovaní súdu do úvahy a nebol nijako vyhodnotený. Znalecké dokazovanie jednoznačne preukázalo, že maloletý intuitívne preferuje pri osobnej starostlivosti otca. Znalec neurčil záujmy maloletého dieťaťa za prioritné. Nezistil odmietavý postoj syna ani k matke ani k otcovi. Totožným právom rovnosti súd nehodnotí matku maloletého, ktorá udržiava vzťahy s viacerými mužmi, o čom maloletý vie, ktorá takto ovplyvňuje jeho vývoj. Preto navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť tak, že maloletý sa zveruje do osobnej starostlivosti otca a matka je oprávnená sa stretávať s maloletým neobmedzene po ich predchádzajúcej vzájomnej dohode. Podaním doručeným Krajskému súdu Žilina dňa 17.10.2014 otec oznámil, že matka podala deviaty návrh vo veci starostlivosti o maloletého predstavujúce ďalšie obmedzenie styku otca s maloletým.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Uviedla, že s dôvodmi odvolania nesúhlasí, prvostupňový rozsudok považuje za správny, a preto ho navrhuje potvrdiť.

Kolíznym opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že odporúčajú odvolanie otca v plnom rozsahu zamietnuť a potvrdiť rozsudok okresného súdu.

Krajský súd Žilina, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozsudku, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok okresného

súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 2 písm. a/ O.s.p. a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Podľa § 26 Zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoR“), ak sa menia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností, alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností. Zmena pomerov môže zahŕňať tak zmenu pomerov na strane niektorého z rodičov, ako aj zmenu pomerov na strane dieťaťa, najmä jeho potrieb. Musí však ísť len o zmenu podstatnú a závažnú, nie zmeny krátkodobého charakteru. Malo by ísť o podstatné zmeny v tých skutočnostiach, ktoré tvorili skutkový základ rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. Zmena pomerov odôvodňuje zmenu rozhodnutia o výchove maloletého dieťaťa len vtedy, ak iné okolnosti prevažujú nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia maloletého dieťaťa. Tak je to obvyklé v prípadoch, ktorých sa skôr vykonaná úprava výchovy maloletého dieťaťa stane vzhľadom na zmenu pomerov úpravou, ktorá naďalej nezabezpečuje najpriaznivejšie podmienky na zdarný vývoj dieťaťa. Rozhodujúcim hľadiskom na úvahy o najvhodnejšej úprave výchovy maloletého dieťaťa zostáva vždy záujem dieťaťa a v jeho záujme nie je, aby bolo len so zreteľom na nové pomery otca odňaté z výchovného prostredia, v ktorom vyrastá už viac rokov a aby bolo súčasne vzdialené od svojich súrodencov. Samozrejme maloleté dieťa, ktoré je so zreteľom na svoj vek a rozumovú vyspelosť schopné samostatne vyjadriť svoj názor, má právo vyjadrovať ho slobodne vo všetkých veciach, ktoré sa ho dotýkajú, preto aj v konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má toto právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

Rozsudkom Okresného súdu Martin sp. zn. 20P/81/2004 zo dňa 31.05.2004 bola schválená rodičovská dohoda s tým, že mal. S. K. sa zveril do výchovy matke a otec sa zaviazal prispievať výživným mesačne sumou 1.500,- Sk. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 24.06.2004. Predmetný rozsudok ohľadne zverenia maloletého do osobnej starostlivosti nebol doposiaľ zmenený. Rozsudkom Okresného súdu Martin č. k. 20P 358/2005-38 zo dňa 22.05.2006 bolo upravené stretávanie sa otca s maloletým tak, že každý páryny kalendárny týždeň v dobe od piatku od 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod., každú stredu v týždni od 16:00 hod. do štvrtka nasledujúceho dňa ráno do 08:00 hod., kedy otec maloletého dovedie do školy, Veľkonočný pondelok od 09:00 hod. do 17:00 hod., v lete od 28.08. od 09:00 hod. do 03.09. do 17:00 hod., Vianočné sviatky v párnom kalendárnom roku od 24.12. od 09:00 hod. do 25.12. do 17:00 hod. a v nepárnom kalendárnom roku 26.12. od 09:00 hod. do 17:00 hod.. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.06.2006. Rozsudkom č. k. 20P 74/2006-14 zo dňa 22.05.2006 bola matke uložená povinnosť pravidelne ústne pri každom stretnutí v rámci úpravy styku informovať otca o maloletom, jeho zdravotnom stave a vývinových potrebách. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 29.06.2006.

Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania rodičia maloletého nie sú manželia a nežijú v spoločnej domácnosti. Matka je rozvedená a v súčasnej dobe žije v byte spoločne so svojim bývalým manželom a s dcérou pochádzajúcou z tohto manželstva. Otec maloletého žije sám v 3-izbovom byte, ktorý je v jeho osobnom vlastníctve. Maloletý má v ňom zariadenú vlastnú detskú izbu. Maloletý S. navštevuje 6. ročník základnej školy.

Okresný súd správne vo veci rozhodol, keď návrh navrhovateľa na zmenu starostlivosti o maloletého zamietol. Správne vychádzal zo záverov znaleckého posudku vykonaného v konaní, ktorý zisťoval jednak možnosti a schopnosti u oboch rodičov starať sa o maloletého a zároveň zisťoval i názor maloletého S.. Zo záverov tohto znaleckého posudku vyplynulo, že obaja rodičia majú osobnostné predpoklady pre výkon starostlivosti o maloletého. Poukázal na to, že osobnosť maloletého je vo vývine, je primerane socializovaný so stabilným emočným prežívaním. V interakcii s matkou prežíva pozitívne aj negatívne citové stavy, je na ňu primerane naviazaný. Prípadné odlúčenie od matky s rozšíreným stykom s otcom nie je pre neho problémom. V prípade zverenia do výchovy a osobnej starostlivosti otca by nastalo prílišné spojenie s otcom a dieťa by bolo pod jeho veľkým vplyvom, čo by mohlo v budúcnosti narušiť jeho prirodzený proces oddeľovania. Matka a dieťa majú medzi sebou pozitívny citový vzťah. Vzťah otca a syna je príliš silný a má znaky prepletenia s problematickou budúcou separáciou. Z vyjadrenia maloletého pred súdnym znalcom tento chce byť rovnako s matkou ako aj s otcom. Maloletý S. bol vypočutý i kolíznym opatrovníkom, kde sa vyjadril, že rovnako chce byť s otcom ako i s matkou. Sám uviedol, že si nevie predstaviť, že by bol u otca celé dva týždne a potom u matky tiež dva týždne. Povedal že je to pre neho veľmi dlhý čas.

Z týchto vyjadrení bolo jednoznačne preukázané, že mal. S. má rovnaký vzťah tak k otcovi ako aj k matke a chce byť s obidvoma rodičmi. Preto okresný súd správne rozhodol s poukazom na závery znaleckého dokazovania, keď ponechal mal. S. v osobnej starostlivosti matky. Pokiaľ otec žiadal, aby bol vo veci vypočutý mal. S., súd tu poukazuje na ustanovenie § 100 ods. 3 O.s.p., v zmysle ktorého ak je Z. konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého dieťaťa súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, alebo výsluchom maloletého dieťaťa aj bez prítomnosti rodičov alebo iných osôb zodpovedných za výchovu maloletého dieťaťa. V danom prípade mal súd názor maloletého S. zistený z jeho výsluchu súdnym znalcom, ako aj kolíznym opatrovníkom, preto podľa názoru odvolacieho súdu je nadbytočné vykonávať opäť jeho výsluch a takto ho vystavovať novému stresu.

Ako vyplýva z celého konania a aj zo záverov znaleckého posudku, rodičia majú medzi sebou problém komunikovať. Rodičia nemôžu svoje problémy a nedorozumenia medzi sebou riešiť cez svoje maloleté dieťa, ale sú to práve rodičia, ktorí majú predovšetkým prihliadať na jeho záujmy a hľadať riešenie, ktoré je najprospešnejšie pre ich spoločné dieťa a podľa toho sa snažiť upraviť svoje práva a povinnosti k nemu v prípade, keď spolu nežijú. Neporozumenie medzi rodičmi dieťa vníma a je to v jeho neprospech, stresujúce, čo sa môže odzrkadliť na jeho ďalšom vývoji. Pokiaľ rodičia spolu nežijú musia si uvedomiť, že ich spoločné dieťa nemôže byť s oboma rodičmi súčasne, a preto sa musia snažiť situáciu riešiť čo najpriaznivejšie v prospech dieťaťa. Nebolo to dieťa, ktoré sa rozhodlo, že jeho rodičia nebudú spolu žiť. Je na prospech dieťaťa, keď toto môže aj naďalej mať kontakt s oboma rodičmi. Deti pri svojom vývoji potrebujú tak mužský ako aj ženský vzor. Preto je na rodičoch a ich vyspelosti, aby dokázali spolu komunikovať o záujmoch svojho spoločného dieťaťa, aby toto v čo najmenšej miere pociťovalo, že jeho rodičia nežijú spolu.

V preskúmvanej veci v starostlivosti matky o maloletého syna neboli zistené žiadne nedostatky. Vzťah s maloletým navzájom je dobrý. Zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že je vhodnejšie prostredie pre jeho výchovu u matky a naďalej umožňovať otcovi stretávať sa so synom.

Pokiaľ otec v odvolaní namieta, že okresný súd nesprávne vyhodnotil listinný dôkaz, a to správu podanú Mgr. J. K. z vyšetrenia maloletého S., odvolací súd tu poukazuje, že predmetné vykonávala Mgr. K. na žiadosť otca maloletého, vypočula maloletého a hodnotila iba jeho samotného. Nariadeným súdnym znaleckým dokazovaním sa súdny znalec zaoberal problematikou komplexne. Vyhodnocoval tak každú osobu osobitne, či už mal. S., otca alebo matku. Tiež sa zaoberal aj vzájomnými vzťahmi otec - syn, matka - syn a rodičia navzájom čo bolo potrebné na vyhodnotenie celkovej situácie. Z uvedených dôvodov okresný súd správne postupoval, keď vychádzal zo záverov tohto znaleckého dokazovania.

Pokiaľ otec doložil krajskému súdu oznámenie, že matka podala nový návrh na úpravu jeho styku s mal. S., odvolací súd tu poukazuje na to, že uvedené bude predmetom ďalšieho dokazovania. Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou námietkou otca, že okresný súd nemal vychádzať z toho, koľko už prebehlo súdnych pojednávaní o úprave práv a povinností rodičov k mal. S., nakoľko uvedené je právom každého rodiča podať takýto návrh a nemôže to mať nijaký vplyv na výsledok konania. Aj keď sa okresný súd s uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku zaoberal, nemalo to žiaden význam na výsledok konania.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku okresného súdu a zhodnotení výsledkov dokazovania, ktoré vo veci vykonal dospel k záveru, že okresný súd správne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania a zaujal správny právny záver vo výroku o úprave styku s mal. S.. Preto odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodne okresný súd, nakoľko v zmysle výroku II. rozsudku o trovách konania a trovách štátu si vymedzil, že o nich rozhodne osobitne.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.